

DOBI ISTVÁN

1898. december 31. Ószőny, Komárom vármegye -
1968. november 24. Budapest

MTI/MTVA Fotóarchívum

FŐBB TISZTSÉGEI

Az FKGP alelnöke	1945. augusztus 20.-1947. június 1.
Államminiszter	1945. november 15.-1946. február 23.
Földművelésügyi miniszter	1946. február 23.-1946. november 20.
Államminiszter	1946. december 18.-1947. szeptember 24.
Földművelésügyi miniszter	1948. április 16.-1952. augusztus 14.
Miniszterelnök, illetve a minisztertanács elnöke	1948. december 10.-1952. augusztus 14.
Az Elnöki Tanács elnöke	1952. augusztus 14.-1967. április 14.
Az MSZMP KB tagja	1959. december 5.- 1968. november 24.

PÁLYÁJA

Nincstelen paraszti családból származott, apja Dobi István földműves, anyja Csinger Julianna volt.

A hat elemi elvégzése után, 12 éves korától dolgozni kényszerült. 1916-ban behívták katonának, részt vett az első világháború harcaiban. 1919-ben, a proletárdiktatúra idején vöröskatonaként román fogságba esett, ahonnan 1920. februárban térhetett haza, azonban rögtön besorozták a Nemzeti Hadseregbe, s csak 1920 novemberében szerelt le. Frontot járt katonaként a nagyatádi Szabó-féle földreform (1920. évi XXXVI. tc.) során két hold földet kapott, a földművelés mellett 1921-től a MÁV-nál pályafenntartási napszámosként, majd egy fatelepen segéd munkásként, később kubikusként és részes aratóként is dolgozott.

Az 1920-as évek elején belépett a Magyarországi Földmunkások Országos Szövetségébe, 1930-ban megalapította a Magyarországi Szociáldemokrata Párt szőnyi szervezetét, amelynek egyúttal elnöke is lett. Az 1935-ös országgyűlési választásokon a nagyigmándi kerületben kiskgazdapárti programmal fellépő dr. Cseh-Szombathy László mellett korteskedett (sikerrel), akinek hatására 1936-ban vidéki szervezőtitkárként átlépett a Független Kiskgazdapártba. Még ugyanazon év augusztusában bekerült az FKGP országos nagyválasztmányába, 1937-ben pedig a földmunkástagozat elnökévé választ-

tották. 1936-ban a párt ajánlására állást kapott Komáromban a Kisalföldi Mezőgazdasági Kamaránál, majd 1939–1941-ben Almásfüzitőben az olajfinomítóban dolgozott. Az 1939-es országgyűlési választásokon szerepelt a párt Komárom-Esztergom megyei listáján, de nem jutott mandátumhoz.

Az FKGP Nagy Ferenc és Kovács Béla nevével fémjelzett „csizmás” paraszti szárnyához tartozott, akikkel együtt a parasztság valódi érdekvédelmi szervezeteként (a mezőgazdasági kamarákkal ellentétben) 1941. szeptemberben megalakították a Magyar Parasztszövetséget, amelynek függetlenített szervezőtitkára, 1943. májusban pedig az akkor életre hívott földmunkásszakosztály elnöke lett. 1943. augusztusban felszólalt a népi írók szárszói konferenciáján, amelynek megszervezésében a Magyar Parasztszövetség is részt vett. 1942-től kapcsolatba került az illegális kommunista párt tagjaival, s a parasztszövetség földmunkásszakosztályában többször képviselte nézeteiket. Magyarország német megszállása (1944. március 19.) után behívták katonának, tizedesként egy munkaszolgálatos századhoz került „keretlegénynek”. 1945 tavaszán fogságba esett, s csak az év júniusban tért vissza szülőfalujába.

A második világháború után, bár a Magyar Kommunista Pártba is felvették, sőt a Nemzeti Parasztpárt is szívesen látta volna soraiiban, a visszaemlékezések szerint a kommunista vezetők egyetértésével, az FKGP tagja maradt, s balszárnyának vezéralakja lett. 1945. augusztustól az FKGP alelnöke, az Országos Intézőbizottság és a Politikai Bizottság tagja, egyúttal az újjászervezett Magyar Parasztszövetség alelnöke volt. 1945. júniusban – még távollétében – beválasztották az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe, s élete végéig a törvényhozás tagja maradt. Az 1945. novemberi 4-i választásokat követően 1945. november 15. és 1946. február 23. között, majd 1946. december 18-ától államminiszter, közben 1946. február 23-ától az év november 20-áig földművelésügyi miniszter volt Nagy Ferenc kormányában.

A párt centrumának szétverése, Nagy Ferenc emigrációba kényszerítése után 1947. június 1-jén az FKGP elnökévé választották, egyúttal átvette a Magyar Parasztszövetség elnöki tisztét is, és a párt lapja, a *Kis Újság* főszerkesztői székébe is ő ült bele. Államminiszteri posztját a Dinnyés-kormányban 1947. szeptember 24-éig megtartotta, attól kezdve, mint az FKGP vezetője, tanácskozási joggal vehetett részt a kormány ülésein, majd 1948. április 16-ától december 10-éig ismét földművelésügyi miniszter volt. A kommunista párttal való feltétlen együttműködés híveként részt vett pártja el-sorvasztásában, eltúrte és támogatta a totális diktatúra kiépítését. Hozzájárult a hároméves terv bevezetéséhez, az államosításokhoz, az 1947. augusztus 31-i választási vereség után elutasította az összefogást az ellenzékkel, novemberben hitet tett a „népi demokrácia” mellett. 1948. szeptemberben feloszlatta a Magyar Parasztszövetséget, októberben pártjával elfogadtatta a kollektív gazdálkodás elvét, majd beleegyezett az egypártrendszer fedőszerve, a Magyar Függetlenségi Népfront létrehozásába, amelynek – s utódjának, az 1954-ben alakult Hazafias Népfrontnak is – alelnöke lett (1949. március–1960. május).

Miniszterelnökként (1948. december 10.–1952. augusztus 14.) – főképp az 1949. májusi választások után – már semmilyen hatalommal nem rendelkezett, de pozíciója és megnyilvánulásai miatt felelős a Rákosi-érának nevezett időszakban elkövetett törvénysértésekért. 1952. augusztus 14-étől a törvény betűje szerint is súlytalanak számító kollektív államfői testület, az Elnöki Tanács elnöke volt. 1956. október 19-én Kaposvárott az úgynevezett somogyi összegzés vitáján kemény bírálatban részesült a jelenlévőktől, Tildy Zoltánnal együtt majdnem meglincselték. Az 1956-os forradalom és szabadságharc idején végig hivatalában maradt, de az újjászerveződő kisgazdapárt vezetésébe nem került be. A szovjet csapatok bevonulását követően a Nagy Imre-kormány felmentésével és Kádár János miniszterelnöki kinevezésével legalizálta az ellenkormányt. 1959 őszén belépett a Magyar Szocialista Munkaspártba, s még az év decemberében a Központi Bizottsága tagjává választották. 1956 után újból aktivizál-

ta magát mint agrárpolitikus, egykori kisgazdából lett téeszelnökökre próbált építeni. Az Elnöki Tanács apparátusára támaszkodva 1957 elején több tanácskozást hívott egybe, a gyors kolhozosítást támogatta. A következő években is folyamatosan járta a megyéket, de jelentéseit a Fehér Lajos vezette apparátus figyelmen kívül hagyta, így egyre inkább elszigetelődött. Ezért 1965-ben sértődött hangú levélben mondott le a Termelőszövetkezeti Tanács elnöki tisztéről. Államfői tisztéből 1967. április 14-én mentették fel, és nyugdíjazták, de haláláig az Elnöki Tanács tagja maradt, 1968. januártól az Országos Szövetkezeti Tanács elnöke is volt.

FŐ MŰVEI

A mezőgazdasági munkanélküliség gyógyítása. Földművelésügyi Minisztérium, Budapest, 1946.

A parasztság jövője a szövetkezet. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1955.

Szocialista mezőgazdaság – gazdag parasztélet. Kossuth Kiadó, Budapest, 1958.

Emberek és demokrácia a termelőszövetkezetekben. Hazafias Népfront, Budapest, 1961.

Vallomás és történelem. Önéletrajz. I–II. kötet. Kossuth Kiadó, Budapest, 1962.

FORRÁS

Dobi István emlékiratai. Kézirat. Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 4.1. A-2007.

IRODALOM

Vida István: *Fejezetek Dobi István életéből, 1898–1968.* Zrínyi Kiadó, Budapest, 1977.

Ortutay András: Dobi István és Szőny 1945-ben. Új Forrás, 1978/3.

Izsák Lajos: Dobi István. In Izsák Lajos [et. al.]: *Magyarország miniszterelnökei, 1848–1990.* Cégér Kiadó, Budapest, 1993. 180–186.

Markó László: *A magyar állam főméltóságai Szent Istvántól napjainkig.* Életrajzi lexikon. Magyar Könyvklub, Budapest, 2000. 88–89.

Dinnyés Lajos első kormányának minisztertanácsi jegyzőkönyvei. 1947. június 2–szeptember 19. Szerkesztette, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta Szűcs László. MOL–Palatia, Budapest–Győr, 2000.

Az 1947. szeptember 16-ra összehívott Országgyűlés almanachja. 1947. szeptember 16.–1949. április 12. Főszerkesztők: Marelyn Kiss József–Vida István. Szerkesztette Horváth Zsolt és Hubai László. Magyar Országgyűlés, Budapest, 2005. 91–92.

Politikuspályák 7. Dancs József: Dobi István. <http://www.kommunista.net/konyv/politikuspalyak-7-dobi-istvan>. (A letöltés ideje 2014. augusztus. 14.)